

KÉZIKÖNYV AZ ÖNKÉNTESSEGRŐL

SZÉCHENYI TERV

A kiadvány a TÁMOP 5.5.2-11/2-2012-0065 „Az önkéntesség helyi népszerűsítése és önkéntes pont létrehozása Mezőkovácsházán” projekt keretében készült az Önkéntes Közalapítvány szakmai ajánlásai alapján.

Kiadó: Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete (5600 Békéscsaba, Bajza utca 15.)

Felelős kiadó: Tóth Zoltánné

Szerkesztette: Nagy Gábor

Az önkéntességről általában

Az önkéntesség olyan tevékenység, melyet egyénileg vagy csoportosan, rendszeresen vagy alkalmanként, belföldön vagy külföldön a közjó érdekében személyes akaratból végeznek anyagi ellenszolgáltatás nélkül. Az önkéntes tevékenység közvetlen anyagi haszonnal nem jár annak végzője számára, továbbá az önkéntes nem helyettesíti a fizetett munkaerőt. Az önkéntes nem elsősorban saját családjának segít, munkálkodása hozzáadott értéként jelenik meg a fogadó szervezet életében. A tevékenység megvalósulhat non-profit, civil szervezet, vagy állami intézmény-, ritkább esetben for-profit szervezet (cégek, vállalkozások) keretein belül. Előnye, hogy elősegíti a társadalmi beilleszkedést, hozzájárul a szegénység, a kirekesztődés csökkentéséhez és a teljes foglalkoztatottsághoz. Az önkéntesség segít környezetünk és közösségünk jobbá tételében.

Mire jó az önkéntesség?

Sokan hiszik, hogy az önkéntesség a középkorú, unatkozó középosztályi háziasszonyok tevékenysége. Az önkéntesség a kutatások és a nemzetközi tapasztalatok szerint azonban sokkal szélesebb korosztályokat és társadalmi rétegeket érinthet. A **gyerekek szocializációja, oktatása, nevelése** során például fontos cél, hogy később közösségük aktív tagjaivá legyenek. A **fiatalok, pályakezdők** szempontjából előnyös, ha első munkahelyi gyakorlatukat segítő környezetben végzik, ahol a felelősséget még mások viselik helyettük. A fiatalok körében növekvő **tartós munkanélküliség** tendenciáit figyelembe véve még nagyobb a társadalmi felelősség: sokan karrierjük első állomásaként **passzivitásba** kényszerülnek. Különösen fontos a **nők munkaerőpiacra való vissza- és bekerülésének** elősegítése. A **nyugdíjas önkéntesek** számára a magány, a passzivitás, a betegségekbe menekülés és az elszegényedés elkerülésének lehetősége jelenthet vonzást. Emellett egyre több **piaci szervezet** figyel fel arra, hogy szakembereinek önkéntes munkára való ösztönzése elősegíti az alkalmazottak kreativitásának, munkakedvének növekedését, felfogható az alkalmazottak sokoldalúvá tételének egyik állomásaként, javítja a cég közösségen belüli reputációját, növeli a vállalaton belüli munkamorált.

Az önkéntesség számokban

Korábbi lakossági felmérések eredményei alapján elmondható, hogy önkéntes tevékenységek végzésébe mintegy 3,5 millió fő kapcsolódik be ma Magyarországon. Az önkéntes tevékenységeket az állampolgárok családjukon és baráti kapcsolatukon kívül, magánszemélyek és intézmények javára végezték. Az önkéntesek által elvégzett munka mennyisége 10 év alatt több mint harmadával növekedett. A legtöbb önkéntes tevékenységet a lakóhelyi, települési segítségnyújtás (68 %), a hivatalos ügy elintézése (41 %), illetve a szociális, egészségügyi, művelődési területen tevékenykedő szervezetek segítése (21 %) területeken végezték. Az adatok szerint az önkéntesek legszívesebben a gyermekek számára nyújtanak támogatást (22 %). Magas a fogyatékosokat támogatók száma, illetve az idős emberek számára végzett önkéntes tevékenység (12–12 %) is. Az önkéntesek életkora egyre alacsonyabb, ma már a középiskolások is vállalnak önkéntességet, csak az idős (különösen a nagyon idős) emberek körében válik ritkává a tevékenység. A legaktívabbak a 31–40 éves korosztályba tartozók.

Jogi háttér

Az Önkéntes törvénynek (2005. évi LXXXVIII. Törvény a Közérdekű önkéntes tevékenységről (Köt)) köszönhetően megkerülhetetlen témává vált az önkéntesség. A törvény amellet, hogy jogi értelemben vett státuszt adott az önkénteseknek, számos anomáliát megszüntetett (pl. az önkénteseknek nyújtott költségtérítés adó és járulékmentessége) és általa széles körben vált ismertté és elfogadottá az önkéntes tevékenység haszna a társadalom és az egyének szintjén.

Miért fontos az Önkéntes tevékenység?

Az önkéntes tevékenység a társadalmi- beilleszkedés és integráció egyik eszköze. Hozzájárul egy összetartó társadalom kialakulásához, a bizalom és szolidaritás kialakításával, illetve a társadalmi tőke megteremtésével.

Az önkéntes tevékenység egy lehetőség arra, hogy bármilyen nemzetiségű, vallású, társadalmi-gazdasági hatterű és korú ember hozzájárulhasson a pozitív változáshoz.

Az önkéntesek hozzájárulnak az EU politikák, mint például a társadalmi beilleszkedési politika vagy a fejlesztési támogatás, megvalósításához.

Az önkéntes tevékenység hathatos eszköze lehet az aktív és felelősségteljes európai állampolgárság megteremtésének, ami az európai ideák és értékek - mint a demokrácia, szolidaritás és részvétel – központi eleme.

A megosztott társadalmak kibékítésének és kapcsolatuk helyreállításának forrása.

Az önkéntes tevékenységnek köszönhetően az emberek gyakorlatot szereznek a vezetés, kommunikáció és szervezés területén, kiszélesítik ismeretségi körüket, és gyakran ennek köszönhetően jutnak később fizetett munkahelyhez. Az önkéntes munka informális és non-formális tanulási lehetőséget nyújt és ezért az Európai Unió által hirdetett életen át tartó tanulás fontos eszköze.

Az önkéntes tevékenység GDP-hez való hozzájárulása a gazdasági értéket és a gazdasági tevékenység egészéből való részesedését tekintve igen jelentős, ezért fontos, hogy megjelenjen a nemzeti statisztikai hivatalok által publikált

kimutatásokban.

Az önkéntes tevékenység valamint az üzleti világ, a közhivatalok és az önkéntes központok között létrejövő innovatív partnerség egyik módja a vállalatok társadalmi felelősség vállalásának kialakításának.

Az önkéntesség fontos szerepet játszik a társadalmi kérdésekre adott válaszok megtalálásában. Az önkéntesek hozzájárulnak a szolgáltatások mennyiségi és minőségi javulásához, és további szolgáltatásokat és ezen az úton továbbhaladva új munkalehetőségeket hoznak létre.

Bibliográfia:

Czike Klára - Bartal Anna Mária: Önkéntesek és nonprofit szervezetek – az önkéntes tevékenységet végzők motivációi és szervezeti típusok az önkéntesek foglalkoztatásában.

Czike Klára - Kuti Éva: Lakossági adományok és önkéntes tevékenységek; Nonprofit Kutatócsoport Egyesület, Önkéntes Központ Alapítvány

Nonprofit szervezetek Magyarországon, KSH

Kiáltvány az Európai Önkéntes Tevékenységről, Európai Önkéntes Központ (Centre Europeen du Volontariat, CEV)

A projektről

Jelen projekt célja az önkéntesség hasznosságának bemutatása és önkéntesek bevonása a társadalom és az egyén közös érdekeinek kielégítésére irányuló közcélú feladatok ellátásába konkrét önkéntes programok megvalósításán keresztül. Ennek keretében kiemelten fontos a hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci illetve társadalmi integrációjának előmozdítása, valamint a hátrányos helyzetű csoportok fogyatékossgal élők, gyerekek, romák, hátrányos helyzetű településeken élők szociális, egészségügyi, oktatási-nevelési ellátórendszerhez való hozzáféréseinek javítása az alábbi szakmai tevékenységek segítségével:

- önkéntesek kiközvetítése szociális, egészségügyi és oktatási-nevelési intézményekbe,
- önkéntesek alkalmazása saját tevékenységekre (véradásszervezés, elsősegélynyújtás, segélyezés, stb.)
- laikus segítők képzése, oktatása,
- önkéntes segítők és fogadószervezetek mentorálása,
- önkéntes menedzsment térségi fejlesztése,
- szakmai anyagok összeállítása kiadása.

A megvalósító szervezetről

A Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete 1889-ben alakult Gyulán. A Vöröskereszt mint közhasznú szervezet számos szociális és esélyegyenlőségi tevékenységet végez, célcsoportjai között megtalálhatóak a hátrányos helyzetű lakosok, idős korúak, gyermekek és az ifjúság, családok, nők, gyerekeket egyedül nevelő szülők, hajléktalanok, romák, fogyatékkal élők, tartósan betegek. További információk megtalálhatóak szervezetünkről az alábbi elérhetőségek bármelyikén:

Web: bekesmegye.voroskereszt.hu

E-mail: bekesmegye@voroskereszt.hu

Adószám: 19053161-2-04

Önkéntes Pont Mezőkovácsházán

Amennyiben igénybe venné szolgáltatásainkat vagy csak felvilágosítást kér az önkéntes foglalkoztatással kapcsolatban keresse bizalommal Önkéntes Pontunkat!

Web: onkentespont.mezokovacshaza.hu

E-mail: onkentespont.mezokovacshaza@gmail.com

Cím: 5800 Mezőkovácsháza, Árpád utca 200.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszachenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.